Četvrtak, 14. studenog 2019.

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

REZOLUCIJE

EUROPSKI PARLAMENT

P9_TA(2019)0054

Genetski modificirani pamuk LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3)

Rezolucija Europskog parlamenta od 14. studenoga 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije kojom se produljuje odobrenje za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani pamuk LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sastoje se ili su proizvedeni od njega, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D061870/04 – 2019/2856(RSP))

(2021/C 208/01)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Nacrt provedbene odluke Komisije kojom se produljuje odobrenje za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani pamuk LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sastoje se ili su proizvedeni od njega, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D0628/04),

— uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. o genetski modificiranoj hrani i hrani za životinje ([1]), a posebno njezin članak 11. stavak 3. i članak 23. stavak 3.,

— uzimajući u obzir glasovanje Stalnog odbora za lanac prehrane i zdravlje životinja iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003, koje je održano 30. travnja 2019. i na kojem nije doneseno nikakvo mišljenje te glasovanje Žalbenog odbora 5. lipnja 2019. na kojem također nije izneseno mišljenje,

— uzimajući u obzir članke 11. i 13. Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije ([2]),

— uzimajući u obzir mišljenje Europske agencije za sigurnost hrane usvojeno 6. prosinca 2006. i objavljeno 14. prosinca 2006. ([3]),

— uzimajući u obzir mišljenje koje se odnosi na produljenje koje je Europska agencija za sigurnost hrane odobrila 17. listopada 2018. i koje je objavljeno 14. studenog 2018. ([4]),

([1]) SL L 268, 18.10.2003., str. 1.
([2]) SL L 55, 28.2.2011., str. 13.
([3]) Mišljenje Znanstvenog povjerenstva za genetski modificirane organizme o zahtjevu (referenca EFSA-GMO-NL-2005-13) za stavljanje na tržište genetski modificiranog pamuka LLCotton25 tolerantnog na glufosinat za uporabu u hrani i hrani za životinje te uvoz i obradu, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003, koji je podnio Bayer CropScience, EFSA Journal (2006)429, str. 1. – 19. https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2006.429
([4]) Znanstveno mišljenje o Ocjeni genetski modificiranog pamuka LLCotton25 radi produljenja odobrenja na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 (primjena EFSA-GMO-RX-010), EFSA Journal 2018; 16(11):5473, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2019.5523

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije u kojima se protivi odobravanju genetski modificiranih organizama (GMO) ([5]),

— uzimajući u obzir članak 112. stavke 2. i 3. Poslovnika,

— uzimajući u obzir prijedlog rezolucije Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane;

A. budući da je Odlukom Komisije 2008/837/EZ ([6]) odobreno stavljanje na tržište hrane i hrane za životinje koja sadržava genetski modificirani pamuk LLCotton25 („LLCotton25”), sastoji se ili je proizvedena od njega;

B. budući da je izvorni nositelj odobrenja Bayer CropScience AG („podnositelj zahtjeva”) 2. listopada 2017. u skladu s člancima 11. i 23. Uredbe (EZ) br. 1829/2003 podnio Komisiji zahtjev za produljenje tog odobrenja;

C. budući da je Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA) 17. listopada 2018. donijela pozitivno mišljenje koje je objavljeno 14. studenoga 2018. ([7]);

D. budući da se u Uredbi (EZ) br. 1829/2003 navodi da genetski modificirana hrana ili hrana za životinje ne smije imati nepovoljne učinke na zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili okoliš te da Komisija pri sastavljanju svoje odluke mora uzeti u obzir sve relevantne odredbe prava Unije i druge legitimne čimbenike važne za predmet razmatranja;

E. budući da je pamuk LLCotton25 postao otporan na herbicide na bazi glufosinata ([8]),

F. budući da se pamukovo ulje može pronaći u različitim prehrambenim proizvodima, uključujući preljeve, majonezu, fine pekarske proizvode, čokoladne namaze i čips, premda je njegova ljudska potrošnja relativno ograničena u Europi; budući da se životinje hrane pamukom ponajprije u obliku brašna i pogače od sjemenki pamuka ili cijelih sjemenki pamuka ([9]);

G. budući da su države članice tijekom tromjesečnog razdoblja savjetovanja EFSA-i dostavile brojne ključne primjedbe koje se odnose i na izvornu procjenu i na produljenje ([10]); budući da se primjedbe odnose na činjenicu da se nisu razmatrali učinci ostataka i metabolita glufosinata, da je sporno mogu li rezultati ispitivanja toksičnosti smatrati ispravnima, da nije temeljito procijenjena ni alergenost ni toksikologija, da izvješća o praćenju koja je dostavio podnositelj zahtjeva ne sadrže nikakve podatke koji bi potkrijepili zaključke o nepostojanju štetnih učinaka na zdravlje ili okoliš povezanima

---

([5]) Parlament je u osmom sazivu donio 36 rezolucija u kojima je izraženo protivljenje odobravanju genetski modificiranih organizama. Nadalje, u devetom je sazivu Parlament usvojio sljedeće rezolucije:
— Rezoluciju Europskog parlamenta od 10. listopada 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), sastoje se od njega ili su od njega proizvedeni, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0028).
— Rezoluciju Europskog parlamenta od 10. listopada 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0029).
— Rezoluciju Europskog parlamenta od 10. listopada 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobrenju za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 te genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju, triju ili četiriju pojedinačnih promjena MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 i DAS-40278-9, sastoje se ili su proizvedeni od njih, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0030).

([6]) Odluka Komisije 2008/837/EZ od 29. listopada 2008. o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani pamuk LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sastoje se ili su proizvedeni od njega, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 299, 8.11.2008., str. 36.).

([7]) Znanstveno mišljenje o Ocjeni genetski modificiranog pamuka LLCotton25 radi produljenja odobrenja na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 (primjena EFSA-GMO-RX-010), EFSA Journal 2018; 16(11):5473,https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2019.5523

([8]) Prvotno mišljenje EFSA-e, str. 1.

([9]) Znanstveno mišljenje o procjeni genetski modificiranog pamuka GHB614 × LLCotton25 × MON 15985 za uporabu u hrani i hrani za životinje u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 (zahtjev EFSA-GMO-NL-2011-94), EFSA Journal 2018.;16(4):5213, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5213, str. 17. – 18.

([10]) Primjedbe država članica o pamuku LLCotton25 dostupne su u bazi pitanja EFSA-e: http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/login?

s uvozom i uporabom pamuka LLCotton25 te da opći plan nadzora koji je predložio podnositelj zahtjeva ne ispunjava zahtjeve iz Priloga VII. Direktivi br. 2001/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([11]);

H. budući da je EFSA, kao odgovor na primjedbe država članica, u više navrata izjavila da smatra da je potrebna daljnja rasprava između podnositelja zahtjeva i Komisije kao upravitelja rizika o praktičnoj provedbi PMEM-a za uvoz i preradu genetski modificiranih biljaka;

Nedostatak procjene ostataka glufosinata u pamuku LLCotton25

I. budući da su brojne studije pokazale da je na genetski modificiranim usjevima otpornima na herbicide potrebno koristiti više tih herbicida, velikim dijelom zbog pojave korova otpornih na herbicide ([12]); budući da se, kao posljedica navedenog, očekuje da će usjevi pamuka LLCotton25 biti izloženi većim i višekratnim dozama glufosinata, što bi moglo dovesti do većih količina njegovih ostataka u žetvi;

J. iako je LLCotton25 isprva bio odobren za uvoz 2008. godine, odobrenje za uporabu glufosinata u Uniji isteklo je 31. srpnja 2018. ([13]); budući da se glufosinat klasificira kao tvar koja je toksična za reproduktivno zdravlje kategorije 1B i stoga ispunjava kriterije za isključivanje navedene u Uredbi (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ([14]);

K. budući da se procjena ostataka herbicida i njihovih metabolita u genetski modificiranim biljkama nije u nadležnosti Povjerenstva EFSA-e za genetski modificirane organizme te se stoga ne provodi u okviru postupka odobravanja genetski modificiranih organizama; budući da je to problematično zbog načina na koji genetski modificirane biljke razgrađuju komplementarne herbicide te zbog toga što na sastav i stoga toksičnost produkata razgradnje (metabolita) može utjecati sama genetska modifikacija ([15]);

L. budući da se prema Uredbi (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća ([16]), čiji je cilj osigurati visoku razinu zaštite potrošača u odnosu na maksimalne razine ostataka (MRLs), ostaci aktivnih tvari u uvezenim usjevima za hranu i hranu za životinje koji nisu ovlašteni za uporabu u Uniji, kao što je glufosinat, trebaju pomno kontrolirati i pratiti ([17]);

M. budući da, naprotiv, u skladu s posljednjim koordiniranim višegodišnjim programom kontrole Unije (za 2020., 2021. i 2022.) države članice nisu obvezne mjeriti ostatke glufosinata ni na jednom proizvodu, uključujući pamuk ([18]); budući da se ne može isključiti da će LLCotton25 ili proizvodi dobiveni od njega za korištenje u hrani i hrani za životinje premašiti maksimalne razine ostataka koje su uvedene kako bi se osigurala visoka razina zaštite potrošača;

([11]) Direktiva 2001/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. ožujka 2001. o namjernom uvođenju u okoliš genetski modificiranih organizama i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/220/EEZ (SL L 106, 17.4.2001., str. 1.).

([12]) Vidi, na primjer, Bonny S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact" (Genetski modificirani usjevi i korovi otporni na herbicide i herbicidi: pregled i učinak), Environmental Management, siječanj 2016.;57(1), str. 31. – 48., https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738 i Benbrook, C.M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years" (Učinak genetski modificiranih usjeva na korištenje pesticida u SAD-u – prvih šesnaest godina), Environmental Sciences Europe, 28. rujna 2012., vol. 24(1) https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24

([13]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/public/?event=activesubstance.detail&language=EN&selectedID=1436

([14]) Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ (SL L 309, 24.11.2009., str. 1.).

([15]) to vrijedi i za glifosat, kako se navodi u EFSA-inoj reviziji postojećih maksimalnih razina ostataka glifosata u skladu s člankom 12. Uredbe (EZ) br. 396/2005, EFSA Journal 2018; 16(5):5263, str. 12., https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5263

([16]) Uredba (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. veljače 2005. o maksimalnim razinama ostataka pesticida u ili na hrani za životinje biljnog i životinjskog podrijetla i o izmjeni Direktive Vijeća 91/414/EEZ (SL L 70, 16.3.2005., str. 1.).

([17]) Vidi uvodnu izjavu 8. Uredbe (EZ) br. 396/2005.

([18]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/533 od 28. ožujka 2019. o koordiniranom višegodišnjem programu kontrole Unije za 2020., 2021. i 2022. za osiguranje sukladnosti s maksimalnim razinama ostataka pesticida i ocjenu izloženosti potrošača ostacima pesticida u i na hrani biljnog i životinjskog podrijetla, (SL L 88, 29.3.2019., str. 28.).

N. budući da je EFSA utvrdila da je procijenjena izloženost primjenitelja na glufosinat kada se upotrebljava za kontrolu korova u genetski modificiranom kukuruzu premašila prihvatljivu razinu izloženosti primjenitelja (AOEL), čak i kada je korištena osobna zaštitna oprema ([19]); budući da se izloženost primjenitelja osobito zabrinjavajuća s obzirom na povećane količine herbicida koji se koriste na genetski modificiranim usjevima otpornima na herbicide;

O. budući da se u nedavnom izvješću posebnog izvjestitelja UN-a za pravo na hranu navodi da opasni pesticidi imaju katastrofalne učinke na zdravlje, pri čemu su pesticidi uzročnik oko 200 000 slučajeva akutnog trovanja godišnje, od čega ih je 99 % u zemljama u razvoju ([20]); budući da se Unija obvezala na provođenje UN-ovog cilja održivog razvoja 3.9 kojim se do 2030. nastoji znatno smanjiti broj smrtnih slučajeva i oboljenja uzrokovanih opasnim kemikalijama te onečišćenjem i zagađenjem zraka, vode i tla ([21]);

Nedemokratsko donošenje odluka

P. budući da na glasovanju Stalnog odbora za lanac prehrane i zdravlje životinja iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003 koje je održano 30. travnja 2019. nije usvojeno nikakvo mišljenje, što znači da kvalificirana većina država članica nije podržala odobrenje; budući da nakon glasovanja 5. lipnja 2019. ponovno nije usvojeno mišljenje;

Q. budući da Komisija uviđa da je problematično da ona i dalje donosi odluke o odobrenju GMO-a bez kvalificirane većine država članica, što je zapravo iznimka za odobrenja za proizvode u cjelini, ali je postalo pravilo pri donošenju odluka o odobrenjima za genetski modificiranu hranu i hranu za životinje ([22]); budući da je predsjednik Komisije tu praksu više puta ocijenio kao nedemokratičnu ([23]);

R. budući da je Europski parlament u osmom sazivu usvojio ukupno 36 rezolucija u kojima se protivi stavljanju na tržište genetski modificiranih organizama za hranu i hranu za životinje (33 rezolucije) i uzgoju genetski modificiranih organizama u Uniji (tri rezolucije); budući da nije bilo kvalificirane većine država članica za odobravanje bilo kojeg od tih genetski modificiranih organizama; budući da Komisija, usprkos tomu što je i sama priznala postojanje demokratskih nedostataka te usprkos prigovorima Parlamenta i izostanku potpore država članica, i dalje odobrava genetski modificirane organizme;

S. budući da nije potrebna promjena zakonodavstva ako Komisija ne želi odobriti genetski modificirane organizme ako se u okviru žalbenog odbora za to ne izjasni kvalificirana većina država članica ([24]);

1. smatra da nacrt provedbene odluke Komisije prekoračuje provedbene ovlasti predviđene Uredbom (EZ) br. 1829/2003;

([19]) Zaključak EFSA-e o stručnom pregledu procjene rizika od pesticida s aktivnom tvari glufosinatom. https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.2903/j.efsa.2005.27r, p. 3.

([20]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Environment/ToxicWastes/Pages/Pesticide srighttofood.aspx

([21]) https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/

([22]) Vidi, primjerice, obrazloženje zakonodavnog prijedloga Komisije predstavljenog 22. travnja 2015. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1829/2003 u pogledu mogućnosti država članica da ograniče ili zabrane uporabu genetski modificirane hrane i hrane za životinje na svojem državnom području i obrazloženje zakonodavnog prijedloga Komisije predstavljenog 14. veljače 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 182/2011.

([23]) Vidi, primjerice, uvodnu izjavu s plenarne sjednice Europskog parlamenta uključenu u političke smjernice za sljedeću Europsku komisiju (Strasbourg, 15. srpnja 2014.) ili govor o stanju Unije 2016. (Strasbourg, 14. rujna 2016.).

([24]) U skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 (članak 6. stavak 3.) Komisija „može" ali ne mora dati odobrenje ako se u okviru žalbenog odbora za to ne izjasni kvalificirana većina država članica.

2. smatra da Nacrt provedbene odluke Komisije nije u skladu s pravom Unije jer nije spojiv s ciljem Uredbe (EZ) br. 1829/2003, a on je, u skladu s općim načelima utvrđenim u Uredbi (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ([25]), pružanje osnove za visoku razinu zaštite zdravlja i života ljudi, zdravlja i dobrobiti životinja, interesa okoliša i potrošača u pogledu genetski modificirane hrane i hrane za životinje uz istovremeno jamčenje uspješnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta;

3. traži od Komisije da povuče svoj nacrt provedbene odluke;

4. ponovno naglašava svoju predanost nastavku rada na prijedlogu Komisije o izmjeni Uredbe (EU) br. 182/2011; poziva Vijeće da hitno nastavi svoj rad u vezi s tim prijedlogom Komisije;

5. poziva Komisiju da u međuvremenu prestane odobravati GMO-e ako države članice u okviru žalbenog odbora nisu dale mišljenje, bilo za uzgoj ili za uporabu u hrani i hrani za životinje, u skladu s člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 182/2011;

6. poziva Komisiju da ne odobrava genetski modificirane usjeve otporne na herbicide dok se zdravstveni rizici povezani s ostacima temeljito ne istraže na temelju pojedinačnih slučajeva, što zahtijeva potpunu procjenu ostataka od prskanja genetski modificiranih usjeva komplementarnim herbicidima, njihovih metabolita i svih kombiniranih učinaka;

7. poziva Komisiju da u potpunosti integrira procjenu rizika primjene komplementarnih herbicida i njihovih ostataka u procjenu rizika genetski modificiranih biljaka otpornih na herbicide, bez obzira na to jesu li genetski modificirane biljke namijenjene uzgoju u Uniji ili uvozu u Uniju radi uporabe u hrani i hrani za životinje;

8. poziva Komisiju da ne odobrava uvoz genetski modificiranih biljaka za uporabu u hrani ili hrani za životinje kod kojih je stvorena otpornost na aktivnu tvar u herbicidu koja nije odobrena za uporabu u Uniji;

9. poziva Komisiju da s obvezama Unije koje proizlaze iz međunarodnih sporazuma, kao što su Pariški klimatski sporazum, Konvencija UN-a o biološkoj raznolikosti i ciljevi održivog razvoja UN-a, postupa kao s „odgovarajuć[im] odredb[ama] prava Unije” i/ili „legitimn[im] čimbeni[cima]” u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 te da im dodijeli važnost koju zaslužuju i izvješćuje o tome kako se o njima vodi računa u postupku donošenja odluka;

10. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.

([25]) Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).